

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social de reabilitare a victimelor violenței în familie și a Standardelor minime de calitate

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social de reabilitare a victimelor violenței în familie și a Standardelor minime de calitate a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prin angajamentul de punere în aplicare a Agendei de Dezvoltare Durabilă axată pe 17 obiective de dezvoltare durabilă, Republica Moldova, alături de 192 de state membre ale Națiunilor Unite, s-a alineat să promoveze drepturile omului și egalitatea de gen, consolidarea capacităților instituționale de guvernare, îmbunătățirea accesului la muncă decentă, îmbunătățirea serviciilor și infrastructurii locale, îmbunătățirea calității educației, serviciilor de sănătate, asistenței sociale și promovarea dezvoltării rezistente la schimbări climatice, fără a lăsa pe nimeni în urmă.

Printre prioritățile de implementare, Republica Moldova și-a propus să asigure atingerea țintelor 5.2, 16.1, prin reducerea în mod semnificativ a tuturor formelor de violență și îmbunătățire a răspunsului statului la cazurile de violență, inclusiv prin promovarea politicilor de fortificare a segmentului de asistență și protecție, menite să prevină și să protejeze persoanele împotriva oricărei forme de violență.

Odată cu ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), care a intrat în vigoare la 1 mai 2022, se impune necesitatea ajustării cadrului normativ care ar asigura prestarea serviciilor bine definite și conforme unor standarde minime.

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Centrului de reabilitare a victimelor violenței în familie și Standardele minime de calitate privind serviciile sociale prestate victimelor violenței în familie au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 129/2010 și Hotărârea Guvernului nr. 1200/2010.

În circumstanțele în care Republica Moldova și-a asumat mai multe angajamente ce țin de integrarea europeană, perfecționarea cadrului normativ în domeniul asistenței și protecției victimelor violenței în familie este iminentă. Astfel, urmează să fie efectuate ajustări ținând cont de prevederile actelor normative elaborate după anul 2010 până în prezent, standardelor de calitate în domeniul asistenței și protecției victimelor violenței promovate de Consiliul Europei, precum și bunelor practici înregistrate la nivel național de către prestatorii de servicii.

Modificările propuse răspund și la dificultățile identificate în activitatea prestatorilor de servicii de reabilitare a victimelor violenței în familie, inclusiv sub aspect de aplicare a standardelor minime de calitate. Astfel, modificările inițiate vor face față provocărilor în procesul de administrare, dar și în asigurarea calității serviciilor pentru victime, inclusiv prin prisma Convenției de la Istanbul.

Alinierea cadrului normativ privind prestarea serviciilor sociale oferite victimelor violenței în familie la standardele internaționale, la bunele practici și la lecțiile învățate privind aplicarea standardelor minime de calitate, se încadrează în Obiectivul general 2 al *Planului de Acțiuni de implementare a Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027*. Normele reconsiderate vor asigura consolidarea mecanismului de protecție și asistență pentru victimele violenței în familie prin o abordare multidisciplinară și integrată, fapt ce va contribui la o protecție sporită a acestor categorii de beneficiari de servicii sociale.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul Hotărârii Guvernului nu are scopul de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Modificările înaintate derivă din sugestiile și recomandările colectate de la specialiștii centrelor de reabilitare pentru victimele violenței în familie în procesul efectuării *"Analizei rapide pentru îmbunătățirea reglementării serviciilor adresate victimelor violenței în familie"* realizate cu suportul UN Women.

Proiectul propus spre aprobare conține aspecte privind:

- structura organizațională,
- principiile de activitate,
- accesibilitatea și confidențialitatea,
- serviciile oferite (lista detaliată a serviciilor oferite și evitarea dublării serviciilor prestate de către subdiviziunile de ocupare a forței de muncă/asistența juridică garantată de stat);
- procedurile de admitere în serviciu și de evaluare, prin revizuirea procedurilor și criteriilor de admitere a victimelor în serviciu, inclusiv evaluarea riscului și necesităților acestora;
- implementarea planurilor de siguranță și a planului individualizat de asistență pentru victimele violenței în familie;
- consolidarea aspectului de coordonare a activității și de intervenție multidisciplinară (mecanisme de colaborare și coordonare cu autoritățile locale, poliție, sectorul de sănătate, educație, servicii sociale și alte organizații care oferă servicii pentru victime);
- exigențele pentru formarea și dezvoltarea continuă a personalului pentru a asigura calitatea serviciilor oferite.

De asemenea, ca elemente noi sunt de menționat:

- standardele actualizate (cu referințe clare la reglementările naționale și europene),
- includerea indicatorilor de realizare și specificarea cerințelor pentru evaluarea periodică a calității serviciilor și a eficienței serviciilor,
- măsurile suplimentare pentru a proteja confidențialitatea victimelor, cum ar fi protecția datelor sau securitatea fizică sporită;
- acordarea de prioritate victimelor vulnerabile cu accent special pe abordarea și asistența victimelor violenței în familie din grupurile vulnerabile;
- promovarea unei abordări nondiscriminatorie în cadrul serviciilor sociale și facilitarea programelor de sensibilizare pentru comunitate;
- centrarea pe o creștere semnificativă a siguranței și protecției victimelor și profesioniștilor ce activează în cadrul serviciului;
- stimularea colaborării mai eficiente între diferitele autorități/organizații în furnizarea de servicii pentru victimele violenței în familie;

Rezultate așteptate:

1) Regulamentul-cadru și Standardele minime de calitate vor defini criterii stricte pentru centrele de reabilitare, inclusiv condiții de siguranță și protecție pentru victimele violenței în familie. Aprobarea acestora ar trebui să ducă la o creștere semnificativă a siguranței și protecției acestor persoane.

2) Aprobarea standardelor noi vor duce la îmbunătățirea serviciilor pentru victimele violenței în familie, prin asigurarea că acestea primesc suportul și ajutorul necesar pentru a se recupera și a-și reconstrui viețile.

3) Aprobarea Regulamentului va duce la o mai mare responsabilitate a instituțiilor și organizațiilor care gestionează serviciile/centrele de reabilitare, inclusiv va reitera rolul major al organului teritorial de asistență socială. Autoritățile pot avea mecanisme mai eficiente de supraveghere și monitorizare pentru a se asigura că se respectă standardele.

4) Va fi fortificată colaborarea între diferitele autorități/organizații în furnizarea de servicii pentru victimele violenței în familie și în valorificarea mecanismului național de referire a acestora.

5) Prin oferirea de servicii mai eficiente și prin abordarea mai corespunzătoare a problemei

violentei în familie, se poate spera la o reducere a cazurilor de violență și la o îmbunătățire a situației victimelor.

Riscurile de implementare derivă în:

- perioada de tranziție legată de aspectele administrative și de funcționare a Serviciului în legătură cu aprobarea noului act – proceduri administrative complexe;
- suprasolicitarea specialiștilor în exercițiul de acreditare a serviciilor;
- lipsa de personal și/sau personal insuficient din cauza fluctuației sporite;
- planificare defectuoasă a bugetului pentru asigurarea implementării standardelor minime de calitate/de fonduri pentru a asigura personalul calificat, formarea, facilitățile adecvate și serviciile de suport pentru victimele violenței în familie; stigmatizarea și rezistența din partea comunității.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat. Pentru asigurarea necesităților materiale pentru atingerea standardelor minime vor fi antrenați partenerii de dezvoltare.

Suplimentar, este de remarcat că prestator al Serviciului poate fi o persoană juridică de drept public sau privat (art. 7 al Legii nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale), iar finanțarea serviciilor poate fi realizată din contul bugetului de stat, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, sursele proprii ale prestatorilor de servicii sociale, precum și alte surse conform legislației, în corespundere cu art. 26 al Legii prenotate.

Totodată, se face necesară mențiunea precum că la moment sunt finanțate din bugetul de stat servicii specializate pentru victimele violenței în familie prestate pe platforma următoarelor entități:

- 1) Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane din Chișinău (24 de locuri)
- 2) Centrul de Criză Familială „Sotis” (Bălți) (19 locuri)
- 3) Centrul Maternal „Pro Familia” (Căușeni) (33 de locuri)
- 4) Centrul Maternal „ProFemina” (Hâncești) (22 de locuri)
- 5) Centrul Maternal (Cahul) (24 de locuri)
- 6) Centrul Maternal (Anenii Noi) (18 locuri)
- 7) Centrul de Asistență și Consiliere a Victimelor Violentei în Familie „Ariadna” (Drochia) (24 de locuri)
- 8) Centrul regional pentru reabilitarea victimelor violentei în familie (Chirsova) (18 locuri)
- 9) Centrul de zi regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor din mun. Bălți.

Pentru anul 2023, întru asigurarea funcționalității acestor centre au fost aprobate în total din bugetul de stat 16927,1 mii lei și planificate: pentru anul 2024 – 18587,9 mii lei, pentru anul 2025 – 18685,2 mii lei, iar pentru anul 2026 – 18778,6 mii lei.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul hotărârii Guvernului nu va necesita modificarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe portalul guvernamental www.particip.gov.md a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului vizat, care poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/11030

De asemenea, la data de 21 iulie 2023, a fost desfășurat un eveniment public (consultativ) cu tematica ”Alinierea cadrului normativ privind prestarea serviciilor sociale oferite victimelor violentei în familie la standardele internaționale și la bunele practice”, în care au fost validate rezultatele ”Analizei rapide în scopul îmbunătățirii reglementării serviciilor pentru victimele violentei în familie”, realizate discuții cu prestatorii de servicii și identificate necesitățile de modificare a cadrului normativ specific de reglementare.

8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul hotărârii urmează a fi supus expertizei anticorupție în cadrul procesului de avizare, expertizare și consultare publică. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Nu se aplică
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei juridice în cadrul procesului de avizare/expertizare și consultare publică. Informația referitoare la concluziile expertizei juridice precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea avizului Ministerului Justiției.
11. Constatările altor expertize
Nu sunt necesare alte tipuri de expertize.

Secretară de stat

Felicia BECHTOLDT